

2023-06-19 Nr. NV-1496

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-23-877 TAIS-23-8327(2)		DĖL PINIGINĖS SOCIALINĖS PARAMOS NEPASITURINTIEMS GYVENTOJAMS ĮSTATYMO NR. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 IR 23 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-2883 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Pasirenkama ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta Data iš kalendoriaus	Pasirenkama ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Grąžinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Poreikį patikslinti piniginių socialinės paramos gavimo sąlygas, nustatant, kad ją skiriant vėl pradedamas vertinti gavėjų nuosavybės teise turimas turtas, rengėjai sieja su siekiu užtikrinti paramos nepasiturintiems gyventojams priemonių taiklumą.

Rengėjai iš esmės pateikia pakankamai aiškius argumentus (remiamasi ES Tarybos rekomendacijomis, savivaldybių praktika, statistiniais duomenimis), kodėl reikia spręsti problemą:

- Atsižvelgiant į 2022 m. Lietuvos ekonomikos raidos tendencijas ir siekiant apsaugoti nepasiturinčius gyventojus nuo infliacijos pasekmių bei energijos išteklių kainų staigaus augimo, 2022 m. gegužės mėn. Seimas priėmė Įstatymo pakeitimus, kuriais, kreipiantis dėl piniginių socialinės paramos, nuosavybės teise turimo turto nevertimo laikotarpis pratęstas iki 2024-04-30.

Stabilizuojantis energijos išteklių kainoms, tokia paramos skyrimo tvarka nebeatspindi realios situacijos ir neskatina turimą turtą išnaudoti finansiniam stabilumui užsitikrinti ir būti nepriklausomiems nuo socialinės paramos sistemos, kurios tikslas – apsaugoti pažeidžiamiausias visuomenės grupes. Esamos piniginių paramos taiklumo problemą atskleidė ir savivaldybių praktika.

- ES Tarybos yra pateikusi rekomendaciją (dėl Lietuvos 2023 m. nacionalinės reformų darbotvarkės su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Lietuvos stabilumo programos). Lietuvai siūloma iki 2023 m. pabaigos panaikinti galiojančias su energija susijusias paramos priemones ir, jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis paramos priemonių, užtikrinti, kad tomis priemonėmis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius, kad jos būtų fiskaliniu požiūriu prieinamos ir išlaikytų paskatas taupyti energiją.
- 2023 m. I ketv. vid. per mėn. būsto šildymo kompensacijas gavo apie 288 tūkst. asmenų (10 proc. visų gyventojų). Įvertinus bendrą gavėjų skaičių per šį laikotarpį (apie 406 tūkst. asmenų, t. y. 14,2 proc. visų gyventojų), beveik kas penktas namų ūkis (apie 250 tūkst. šeimų, t. y. 17 proc. visų namų ūkių) gavo šią paramą. Palyginti su 2022 m. I ketv., kompensacijų gavėjų skaičius vidutiniškai per mėnesį išaugo 1,9 karto (nuo 152,9 iki 288 tūkst. asmenų, t. y. 135,1 tūkst. asmenų), iš kurių dėl turto nevertinimo teisę į kompensacijas papildomai įgijo apie 27 tūkst. asmenų.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siūloma nustatyti, kad nuo 2023-09-01 skiriant piniginę socialinę paramą, vėl pradedamas vertinti bendrai gyvenančių asmenų ar vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimas turtas.

Atsižvelgiant į tai, kad yra siūloma, jog nuostatos įsigaliojūt prasidedant 2024 m. šildymo sezonui, prašoma Seimo projektą svarstyti skubos tvarka.

Papildomų lėšų nereikės. Priėmus siūlymą per 2023-2024 m. šildymo sezoną (nevertinant Valstybės remiamų pajamų dydžio indeksavimo), leistų sutaupyti apie 16 mln. savivaldybių biudžetų lėšų.

Rengėjų pasiūlytos priemonės iš esmės laikytinos tinkamomis.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Atsižvelgiant į, kad projektu nėra įteisinamas naujas teisinis reguliavimas, įgyvendinimo mechanizmas iš esmės

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

nesikeis.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad rengėjai Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodo, jog jokių neigiamų pasekmių nenumatoma. Siūlytina įvertinti, ar dalis gyventojų vis tik nepatirs neigiamo poveikio, kai jiems neplanuotai bus paankstintas turto vertinimas, realizuojant teisę į piniginę paramą. Dalies jų pajamos liks mažos, t.y. atitinkančios paramos gavimo sąlygas, o šilumos kainos dėl atskirų energijos ar kuro rūšių gali likti pakankamai didelės, dėl ko gali kilti finansinių sunkumų susimokėti už šildymą.

STEBĖSENA

Informacija nepateikta.

Siūlytina rengėjams pateikti išsamesnės informacijos apie tai, ar bus ir kaip stebima, kokį poveikį šalies gyventojų finansinėms galimybėms apmokėti būsto išlaikymo išlaidas ateinančią šildymo sezoną turės jų turimo turto vertinimas, nustatant teisę į piniginę socialinę paramą.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektas suderintas su FM, TM ir Lietuvos savivaldybių asociacija.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Daiva Buivydaitė-Garbštienė

Socialinės politikos grupė, vyresnioji patarėja